

**HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
cu privire la constituționalitatea
Decretului Președintelui Republicii
Moldova nr. 68 din 15 martie 1996
"Despre conducerea Ministerului Apărării"**

Nr.9A din 04.04.96

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.25/16 din 25.04.1996

* * *

În numele REPUBLICII MOLDOVA

Plenul Curții Constituționale a Republicii Moldova în componența:

Pavel Barbalat	- președinte
Nicolae Chiseev	- judecător
Nicolae Osmochescu	- judecător
Eugen Sofroni	- judecător
Gheorghe Susarenco	- judecător-raportor
Ion Vasilati	- judecător

cu participarea Ludmilei Zadorojnii, grefier, în conformitate cu prevederile articolului 135 alineatul (1) litera a) din Constituția Republicii Moldova, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind constituționalitatea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 68 din 15 martie 1996 "Despre conducerea Ministerului Apărării". La examinarea sesizărilor au participat: domnul Vasile Sturza, ministrul justiției, membru al Guvernului Republicii Moldova, domnii Victor Cecan, Alexandr Nemțev și Mihail Sidorov, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, autorii sesizării, doamna Olga Poalelungi, director al serviciului acte prezidențiale, și domnul Anatol Ciobanu, consilier prezidențial, reprezentanții Președintelui Republicii Moldova.

Temei pentru examinarea dosarului au servit sesizarea Guvernului și sesizarea domnilor V. Cecan, A. Nemțev și M. Sidorov, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, prezentate conform articolului 25 literele b) și g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, acceptate spre examinare în fond și incluse în ordinea de zi a Curții Constituționale prin decizia din 20 martie 1996.

Examinând sesizările în cauză și audiind argumentele părților expuse în ședința plenară,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t:

La 15 martie 1996 Președintele Republicii Moldova domnul Mircea Snegur a emis Decretul nr.68 "Despre conducerea Ministerului Apărării", prin care domnul Pavel Creangă a fost destituit din funcția de ministru al apărării, iar conducerea Ministerului Apărării a fost pusă în sarcina domnului Tudor Dabija, viceministru al apărării.

Guvernul Republicii Moldova - la 16 martie 1996 și domnii V.Cecan, A. Nemțev și M. Sidorov, deputați în Parlamentul Republicii Moldova - la 18 martie 1996 au sesizat separat Curtea Constituțională asupra neconstituționalității Decretului sus-menționat al Președintelui Republicii Moldova.

Având în vedere că sesizările de neconstituționalitate ale Guvernului și grupului de deputați în Parlamentul Republicii Moldova privesc același Decret, prin decizia din 20 martie 1996, s-a dispus conexarea lor într-un singur dosar.

În sesizările menționate se contestă constituționalitatea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 68 din 15 martie 1996 "Despre conducerea Ministerului Apărării" pe motiv că este contrar prevederilor articolului 82 alineatul (2) din Constituția Republicii Moldova.

Analiza argumentelor din ambele sesizări și a prevederilor constituționale, care se referă direct la atribuțiile Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și Parlamentului, permite Curții Constituționale să tragă concluzia că Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 68 din 15 martie 1996 este neconstituțional.

În conformitate cu prevederile articolului 96 din Constituție Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a țării. Potrivit programului său de activitate, Guvernul este deci direct responsabil de rezolvarea tuturor problemelor ce apar în viața țării. Pe de altă parte, în calitate de șef al statului, Președintele Republicii Moldova are datoria de a se implica în luarea unor decizii de importanță majoră pentru stat. Președintele nu este șef al Guvernului, deși, prin funcția sa, este în fruntea puterii executive. Toate acestea evidențiază faptul că, în exercițiul funcțiilor sale Președintele trebuie să concluceze atât cu Guvernul, cât și cu Parlamentul, inclusiv în exercitarea atribuțiilor în domeniul apărării.

Curtea Constituțională consideră că destituirea domnului Pavel Creangă din funcția de ministru al apărării și punerea conducerii Ministerului Apărării în sarcina domnului Tudor Dabija de către Președintele Republicii Moldova de sine stătător demonstrează lipsa de conclurare în exercitarea prerogativelor ce revin Președintelui și Guvernului, prevăzută în articolul 6 din Constituție care se referă la separația și colaborarea puterilor. Mai mult, destituirea domnului P. Creangă din postul de ministru al apărării și punerea conducerii Ministerului Apărării în sarcina viceministrului apărării nu la propunerea Prim-ministrului, ci de sine stătător de către Președintele Republicii Moldova contravin prevederilor expuse în articolul 82 alineatul (2) din Constituție. Conform normei constituționale menționate Președintele revocă și numește pe unii membri ai Guvernului la propunerea Prim-ministrului. Această soluție constituțională este logică și se regăsește, practic, în cele mai multe din constituțiile statelor cu regim democratic, deoarece investirea guvernului este colectivă și nu individuală și este legată de un program de guvernare, care se raportează la un întreg și nu la componentele lui. Deci Decretul Președintelui nr. 68 din 15 martie 1996 nu este în concordanță cu prevederile Constituției Republicii Moldova la acest capitol. Faptul că prin Decretul prezidențial în discuție ministrul apărării a fost destituit din funcție și nu revocat, după cum prevede articolul 82 alineatul (2), sau demis, cum prevede articolul 100 din Constituția Republicii Moldova, din punct de vedere juridic, nu are importanță, deoarece consecința este aceeași - domnul P. Creangă a fost eliberat din funcția de ministru. Nu schimbă situația nici faptul ca Decretul nr. 68 din 15 martie 1996 a fost semnat de către Președinte și în calitate de Comandant Suprem al forțelor armate.

În primul rând, Comandantul Suprem al Forțelor Armate, în exercițiul funcțiilor sale, emite ordine și nu decrete, care diferă prin puterea lor juridică. În al doilea rând, destituirea domnului P. Creangă din funcția de ministru de către Comandantul Suprem al forțelor armate cu referire la articolul 5 din Legea cu privire la apărare din 17 martie 1992 este incorectă. Într-adevăr, conform articolului 5 din Legea menționată Președintele Republicii Moldova, în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, numește în funcție și destituie din funcție conducerea supremă a Forțelor Armate, dar este de observat, că legea sus-numită este adoptată pînă la intrarea în vigoare a Constituției (27 august 1994). Deoarece în articolul 82 alineatul (2) din Constituția Republicii Moldova este stipulat că revocarea și numirea, la propunerea Prim-ministrului, a unor membri ai Guvernului, ține în exclusivitate de competența Președintelui, în cazul dlui Pavel Creangă putea fi aplicată doar norma constituțională menționată. Aceasta se explică prin faptul că atribuțiile Președintelui în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, prevăzute în articolul 5 din Legea cu privire la apărare, nu se încadrează într-un tot în prevederile articolului 82 alineatul (2) din Constituție. De aceea este necesar ca ele să fie aduse în concordanță cu stipulările din Legea Supremă, așa cum este prevăzut în articolul II din titlul VII Dispoziții finale și tranzitorii din Constituția Republicii Moldova. Deci Curtea Constituțională, analizând textul articolului 5 din Legea cu privire la apărare și avînd în vedere stipulările din articolul 82 alineatul (2) din Constituție, consideră că Președintele Republicii Moldova în calitate de Comandant

Suprem al Forțelor Armate, în conformitate cu prevederile articolului 5 din Legea cu privire la apărare, numește în funcție și destituie din funcție orice persoană din conducerea supremă a forțelor armate cu excepția ministrului apărării, care este membru al Guvernului.

Din motivele expuse mai sus Curtea Constituțională nu poate recunoaște constituțional Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 68 din 15 martie 1996 și în partea, care se referă la punerea conducerii Ministerului Apărării în sarcina domnului Tudor Dabija, viceministru al apărării.

Pentru considerentele expuse Curtea Constituțională, ca garant al supremației Constituției, asigurând realizarea principiului separării puterii de stat, în baza articolului 135 alineatul (1) litera a) și articolului 140 din Constituția Republicii Moldova, conducându-se de prevederile articolului 62 litera a) din Codul Jurisdicției Constituționale, prin vot secret, conform articolului 69 din Codul Jurisdicției Constituționale,

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Declară neconstituțional Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 68 din 15 martie 1996 "Despre conducerea Ministerului Apărării".

2. Prezenta Hotărîre intră în vigoare la data adoptării, este definitivă, nu poate fi atacată și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în termen de 10 zile de la data adoptării.

PREȘEDINTELE

CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 4 aprilie 1996.

Nr. 9a, 10a.